

شماره پیاپی ۲۰۵۰۷۷

رشد اقتصادی در ایران با نگاهی به بخش‌های اقتصادی

طرح جامع معادلات اقتصاد ایران

حمید آذرمنند و همکاران

آذرمند حمید ۱۳۵۵ -

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

رشد اقتصادی در ایران با نگاهی به بخش‌های اقتصادی، طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران / آذرمند و همکاران.

مشخصات نشر

تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری

۳۳۹ ص:، جدول، نمودار.

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸-۲۱۸-۶

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت

: واژه‌نامه.

یادداشت

: کتابنامه: ص. ۳۱۹.

یادداشت

: نمایه.

موضوع

: رشد اقتصادی - - ایران

Economic development - - Iran

موضوع

: اقتصاد - - ایران

موضوع

Economic - - Iran

موضوع

: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

شناسه افزوده

HC

رده‌بندی کنگره

۳۳۹۵۱

رده‌بندی دیویی

۵۷۹۷۳۱

شماره کتابشناسی ملی

نام کتاب: رشد اقتصادی در ایران با نگاهی به بخش‌های اقتصادی

طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران

نویسنده: حمید آذرمند و همکاران

ناشر: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: تابستان ۱۳۹۸

قیمت: ۳۴۰۰۰۰ ریال

طراح جلد: پرویز بیانی

ویراستار: سید شمیم طاهری

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸-۲۱۸-۶

آماده سازی ادبی و هنری: دفتر خدمات پژوهشی مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: جنگل

آدرس ناشر: خیابان شهید باهنر (نیاوران) - جمال آباد - خیابان شهید مختار عسگری - شماره ۶

تلفکس: ۲۶۱۱۶۸۵۲

فهرست مطالب

۱۵	 دیپاچه.
۱۹	 پیشگفتا.
۲۳	 فصل اول: نقش بخش های اقتصادی در رشد اقتصادی.
۲۵	 مقدمه
۲۵	 ۱- رشد اقتصادی ایران، بریم، نگاه کلی.
۳۲	 ۲- شرایط کلان و فروض مطالعه.
۳۴	 ۳- چرخه رشد اقتصادی در ایران.
۳۷	 ۴- عوامل میان مدت رشد اقتصادی.
۳۹	 ۵- روابط بین بخش های اقتصادی.
۴۲	 ۶- چارچوب تامین مالی.
۴۴	 ۷- اقتصاد مقاومتی و برون گرایی.
۴۷	 فصل دوم: مسائل، چالش ها و ظرفیت بخش های اقتصادی.
۴۹	 مقدمه
۴۹	 ۱- کشاورزی.
۸۰	 ۲- صنعت.
۱۲۹	 ۳- مسکن و مستغلات.
۱۶۵	 ۴- معدن.
۱۷۹	 ۵- ارتباطات.
۲۰۹	 ۶- حمل و نقل.
۲۳۸	 ۷- گردشگری.
۲۷۵	 فصل سوم: چارچوب سیاستگذاری بخش ها.
۲۷۷	 مقدمه
۲۷۷	 ۱- کشاورزی.

۲۸۴	۲- صنعت
۲۸۶	۳- مسکن و مستغلات
۲۸۹	۴- معدن
۲۹۵	۵- ارتباطات
۳۰۰	۶- حمل و نقل
۳۰۷	۷- گردشگری
۳۱۹	منابع
۳۲۷	و. نامه فارسی به انگلیسی
۳۳۱	واژه نامه انگلیسی به فارسی
۳۳۵	نمایه

فهرست جداول

۳۰	جدول ۱-۱: رشد اقتصادی در ایران به تفکیک دوره های مختلف (درصد)
۵۵	جدول ۱-۲: سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی و کل تسهیلات پرداختی
	جدول ۲-۲: تسهیلات پرداختی کل بانک ها به بخش کشاورزی (میلیارد ریال / درصد) و سهم بخش کشاورزی از کل تسهیلات پرداختی (درصد)
۵۶	جدول ۳-۲: نسبت تسهیلات به تشکیل سرمایه در کل اقتصاد
۵۶	جدول ۴-۲: تسهیلات پرداختی و تشکیل سرمایه ثابت بخش کشاورزی (میلیارد ریال)
۵۹	جدول ۵-۲: مقایسه رشد اقتصادی و رشد بخش کشاورزی در مناطق مختلف جهان (۲۰۰۰-۲۰۱۴)
۶۲	جدول ۶-۲: مقایسه سهم اشتغال بخش کشاورزی از کل اشتغال در کشورهای منتخب
۶۵	جدول ۷-۲: رتبه بندی محصولات کشاورزی صادراتی بر حسب ارزش کل در سال ۱۳۹۳
۶۵	جدول ۸-۲: رتبه بندی محصولات کشاورزی صادراتی بر حسب ارزش واحد در سال ۱۳۹۳
۷۸	جدول ۹-۲: سطح بیمه شده محصولات کشاورزی طی دوره ۱۳۹۲-۱۳۸۳
۸۲	جدول ۱۰-۲: سهم ارزش افزوده صنایع با فناوری متوسط و پیشرفته از کل صنعت (درصد)
۸۵	جدول ۱۱-۲: سهم صادرات صنعتی از کل صادرات (درصد)
۸۸	جدول ۱۲-۲: رشد ارزش افزوده صنعت به تفکیک اندازه کارگاه ها (درصد)
۱۵۱	جدول ۱۳-۲: تغییرات قیمت ها در بازار مسکن شهر تهران

دیباچه

اقتصاد ایران در وضعیت کنونی از نظر مسائل و چالش‌هایی که با آن مواجه است در مقطعی ویژه به سر می‌برد. مشکلات اقتصادی انباشته شده در طول سالیان گذشته، مانند زخم‌هایی کهنه، یکی پس از دیگری سر باز کرده‌اند و به چالش‌ها، مرهم‌گذاری بر این زخم‌ها جای علاج بیماری را گرفته است. انباشت مشکلاتی که در سال‌های گذشته برای حل آنها چاره‌اندیشی نشده سبب شده است اقتصاد ایران امروز از نظر تعداد و عمق مسائل و وضعیت تجربه‌نشده‌ای قرار گیرد. همین امر باعث شده است نه تنها آینده میان مدت، بلکه آینده بلندمدت اقتصاد ایران نیز به نحوه مدیریت و تصمیماتی که در چند سال نزدیک پیش رو اتخاذ می‌شود وابستگی زیادی پیدا کند. از این رو، درک صحیح شرایط و توجه به تمهیدات خاصی که متناسب با آن باید اتخاذ شود از اهمیت زیادی برخوردار است.

در شرایط فعلی، خطای سیاست‌گذاری در مقایسه با گذشته، به همان به مراتب بیشتری به بار خواهد آورد. وضعیت به گونه‌ای است که خطای سیاست‌گذاری می‌تواند به سرعت تحولات مخرب، زمان تبدیل مشکلات فعلی را به شرایطی با دشواری‌های زیاد بسیار کوتاه کند. مقابل، اتخاذ رهیافتی صحیح و با مبانی مستحکم علمی می‌تواند مشکلات کنونی را در حوزه اقتصاد به تأخیر اندازد و مانع از سرایت آنها به سایر حوزه‌ها شود، اما زمان لازم برای بهبود شرایط از یک طرف و هزینه‌های سیاست‌های اصلاحی برای گروه‌های ذی‌نفع از طرف دیگر موانع مهمی برای اجرای سیاست‌های اصلاحی محسوب می‌شوند. بر این اساس، ضروری است سیاست‌گذاری‌ها به گونه‌ای صورت پذیرد که همه این موانع به عنوان متغیرهای درون‌زا در انتخاب راه‌حل‌های بهینه مد نظر قرار گیرند.

در این وضعیت، ارائه تصویری دقیق از وضعیت موجود و عوامل شکل دهنده چالش‌هایی که به عنوان موانع اصلی توسعه اقتصادی کشور شناخته می‌شوند یکی از مبرم‌ترین پیش‌نیازها برای عبور از تبعات تداوم وضعیت فعلی است. لازم است چالش‌های پیش رو به دقت شناسایی شوند و راهکارها

و سیاست‌های اقتصادی برای بهبود شرایط و تخفیف یا رفع بحران‌های احتمالی آتی بررسی و مطالعه گردند.

مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، با توجه ویژه به اهمیت موارد مذکور، در سال ۱۳۹۳ اولین کنفرانس اقتصاد ایران را برگزار و تلاش کرد در مجموعه نشست‌ها و مطالبی که در آن ارائه می‌شود اولاً ارزیابی تحلیلی دقیقی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصاد ایران ارائه نماید و ثانیاً، جهت‌گیری‌های اصلی اصلاحی را برای مواجهه مؤثر با این چالش‌ها پیشنهاد کند. پس از برگزاری کنفرانس مذکور و اجماع بخش عمده‌ای از اقتصاددانان روی جهت‌گیری‌های اصلی اصلاحی، در سال ۱۳۹۴ مؤسسه با تمرکز بر ۱۶ سرفصل اصلی مرتبط با جمع‌بندی‌های صورت گرفته در کنفرانس، مطالعه‌ای جامع با عنوان «مورد اقتصاد ایران با عنوان «طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران» آغاز کرد.

طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران با هدف دستیابی به مجموعه سیاست‌هایی سازگار برای دستیابی به رشد اقتصادی پایدار، اشتغال‌زا و فراگیر سامان‌دهی شد. این طرح پس از طی مراحل اولیه شامل تهیه سرفصل‌های اصلی، پیشنهاد پژوهشی و سرفصل‌های تفصیلی، زمان‌بندی پروژه‌ها، تصویب در شورای پژوهشی مؤسسه، انتخاب مدیران و کارشناسان و تجهیز اداری و مالی آغاز شد. به‌دنبال آن، ۱۶ گروه پژوهشی بر اساس تقسیم‌بندی صورت گرفته تحقق هدف طرح را عهده‌دار شدند. از آنجا که بهبود وضعیت رفاه و معیشت خانوارهای ایرانی هدف اصلی دستیابی به «رشد اقتصادی بالا، پایدار، اشتغال‌زا و فراگیر» است، گروه‌های پژوهشی مذکور به‌شکلی سازمان‌دهی شدند که با کنار هم قراردادن مطالعات مجزای هر یک از این جوان، مسیر رسیدن به هدف غایی، یعنی بهبود شرایط رفاهی خانوارهای ایرانی، را به‌دست آورد. شکل ارتباط این گروه‌های پژوهشی را در جهت رسیدن به هدف اصلی طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران نشان می‌دهد.